

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak pap-
tájában.
Bérmertlen leveleket csak ismert
kötői fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Az arad-csanádi egyesült vasutak pa-
poltj a van a birtokok, előfizet-
ési pénzekés a kiadás körüli pana-
szok bérmertre küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és keddnapon is.
Előfizetési árak:
helyben: vi 4 kr.:
1 évre 12.- fr. 1/2 évre 7.- fr.
6 hó 6.- fr. 1/4 évre 4.- fr.
3 hó 3.- fr. 1/2 hó 2.- fr.
1 óra 1.- fr.
Hirdetési díjja:
hasábon petitor egy-azari hirdeté-
sért 6 kr., minden követhetőn 4 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólár sora 15 krajczár

Az ifjuság.

Arad, márczius 28.

A nemzetnek, ha nincs lelkesedő ifjuság, jövőjéhez nem sok remény lehet.

A tehetetlen, a nemzeti ügy iránt érzéktelen nem bír, a tespedt ifjuság csak elszáradt lomb a fán, mely azt jelenti: hogy magát a nagy fát férgék örlék.

Hogy a fővárosi, s több helyen a vidékiek ifjusága a 13. és 25-ik §-ok iránt érdeklődött, jól tette.

Ha az ifjuság megmarad a körmenet, a virágzó természet rendezett ünnepeivel, melyek méltóságosan, és nagy országos kérdést felölve nyugodtan folytathat, nem csak a magyar nép, de a külföld is azt mondja: hogy a nemzet ifjuságában van lángoló szeretet hazája, érzék a nagy tettek iránt s erővel párosult méltóság megítélni: meddig lehet menni és tovább nem.

Az ifjuság azonban nem elégedett meg ezzel, hanem befolyt a parlamentari harcokba, egy töredéke bele engedte magát sodorni a szélső elemek politikai tüntetői által az utcai demonstrációkba. Ellene szegült tanárai intelmeinek; folytonosan háborgott gyűléseiben, s a kormányt buktatni vágyók céljainak oda dobta magát, hogy a mit azok a parlamentben, a törvények keretében el nem érhetnek, testök és nevével vívják a sánccokat, tudva a politikai túlzók: hogy az ifjuság az a nemzetnek, mi elágazó gyökere a fának.

A hecsz mindig nagyobb mérvet öltött. Az igazgatóság tettlegességeket szült, vért ontott; megvolt bent támadva a rend, kifelé a nemzetnek jó hírneve.

Aztán, ha az ifjuság csak maga maradt volna a harcban, mely végtére is művelt, nagyra tud szenvedélyein uralkodni; de a fővárosnak meg vannak proletárai, ingyenélők, kik mint a sirály, mindig akkor jelennek meg, mikor nagy a vihar, hullámot ver a tenger, hogy a felszínre kavart szemét és piszokkal együtt uszszanak, a zavarosban halásszának s az ifjuság legszentebb céljait, lelkesedését sárral dobálják.

Február hó eleje óta egymást érték a zavarok, s ha a tüntetéseknek nem az lett az eredménye, mit maga az ifjuság akart, tulajdonítsa a gyűlevés nép azon tömegének, melynek a jelszava: »nem is tudjátok mily nagy hatalom az, mikor az embernek semmije sincs!«

Vége is oda jutott a dolog, hogy rendnek kell lenni s az ifjuság intést kapott, miképp szenvedélye és izgalma-
nak szabjon határt és saját jó nevét, jövőjét óvja meg.

A nemzet számít is ifjuságának ne-
mes saivára, miveltségére, hogy — a komoly pár tüntetésben — megtevén kötelességét, a könyvet többre becsléi azon izgalom sáitól, kik az ifjuság tüntetéseiben akarnak magasra emelkedni és őket közönségesen felhasználni.

A politikai szereplés nemes harcza-
ban, tanulmányokkal szerzeze meg az ifjuság a városi báronyszékeket a jövőben maga számára, de elfajult utcai harcokban nem szolgáljon számolyul azoknak, kik rajtok akarnak hatalomra vergődni s a zavarosban czélt érni.

Gondoljon haza és a szülőkre, kik ha szívesen látják is, hogy gyermekeik hasaszeretettől lángolva jogos részt skarnak venni a törvények korlátai közt a nemzeti mozgalmakban, de semmiképp sem akarhatják, hogy utcai harcokban, tüntetésekben töltve beteket, ott hagyják az egyetemet s a szülők drága pénzén tudomány helyett — se-
beket kapjanak, s az egyetemen bezárta-
ván a rendtelenségek folytán, az ügy is rehes viszonyok közt egy évet el-
tűntessenek életök és pályájukból!

Mi bizunk a nemzet ifjuságában, hogy szenvedélyének tüzeit kioltja ez-
uttal, s megfogja gyujtani azon fáklá-
kat, melyekkel a nép millióinak öröm napjait kell koronázni ünnepelni!

Tisza miniszterelnök szerdán este, hoz-
szu idők óta először, nem jelent meg a sza-
badelpárti körben. Távolmaradásának oka
az volt, hogy a miniszterelnök azon este
személyesen folytatott tárgyalásokat Szilágyi
Dezsoval az igazságügyi tárczának elvállalása iránt. A párt tagjai közt általánosan elterjedt néz-
észerint abból a körülményből, hogy sze-
mélyesen folytatott tárgyalásokra került a
sor, kétségtelenül kitetszik, hogy Szilágyi
Gyula a kabinetbe való belépésére nézve
nem forogtak kimmár fenn elvi nehézségek.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése márczius 27-én. —

A képviselőház szerdán letárgyalta a
véderőjavaslat hét paragrafusát, a 26-tól
a 33-ig. Nagybbr vita a 26-iknál fejlőd-
ött ki, melynél Nagy István, a második
önkéntesi év könnyítése érdekében új sza-
kaszt javasolt. Részt vettek a vitában az
előadón kívül Apponyi Albert gróf,
Rolgár Ferenc, Almássy Sán-
dor, Ugron Gábor, Andrásy
Mánó gróf, Petrich Ferenc, Gul-
ner Gyula s Fenyvessy Fe-
renc, míg Gajary Odón félreértett sza-
vait igazította helyre. Csathár Zsigmond
pedig a Thaly által ró ruházott hóhéri
tisztet szolgáltatva vissza Thalyak. Fe-
jerváry báró honvédelmi miniszter
több ízben felszólalt, kifejtve, hogy az ön-
kéntesek helyzete minél lesz a második
szolgálati év alatt, végül elfogadta azt az
indítványt, hogy Nagy István határozati
javaslat a véderőbizottságos utasítások
a Fenyvessy Ferenc javaslatával együtt,
ki a művészi és tudományos pályán kitűnt
fiatal emberek önkéntesi jogát kérte tör-
vénybe iktatni. A 27-ik §-nál Czizere
Akos az orvos önkéntesek érdekel mellett
szólott, a 30-iknál Thaly Kálmán a ka-
tonai hivatalokra aspiráló önkéntesek
nyugtáztatásáért, a 31-iknél Széll
Akos és Tóth Ernő stylaris módosítá-
sokat javasoltak, az utóbbi a katonapapok
szolgálatára nézve is nyújtva be módo-
sítást; a 32-ik §-nál Irányi Dániel a
hülyék intézetének és kisdudóknak tani-
tóira is kiterjeszténi javasolta a néptani-
tóra szülő kedvezményt, mit a honvédelmi
miniszter hozzájárulásával a ház el is fo-
gadt; ugyane szakasznál még Zay Adolf
és Bolgár Ferenc is beszélt; a
33-iknál pedig Tóth Ernőnek fogadta el
stylaris módosítását a ház, szintén a honvé-
delmi miniszter hozzájárulásával.

II.
A tárgyalás folyamán következett: a
véderő törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.
Nagy István a 26. § helyett új sza-
kaszt ajánl. Ezzel kapcsolatban polemizál a
honvédelmi miniszterrel, ki az ő korábban
felhozott számadatait nem osztotta meg.
Egy új szakaszban kimondatni kéri, 1.
hogy az egyéves önkéntes önkéntes jel-
legét megtartsa a második szolgálati évben
is, 2. hogy ha a tiszti vizsgán megbu-
kolt, a második évben is látogatassa a
tiszti tanfolyamot; 3. a második évben pol-
gári tanulmányait folytathassa; 4. tartalé-
kosok és póttartalékosoknak báke idején való
visszatartásáról szóló 1888. évi 18. tör-
vényzikk a tartalékba áthelyezett egy-
éves önkéntesekre ne alkalmaztassék, s
5. a szolgálati szabályzat 2-ik szakasza,
mely azt mondja, hogy az önkénteseket
a kaszárnya-szolgálatnál (sópéra stb.) csak
felügyeletre lehet használni, kiterjesztes-
sék a második évben szolgáló volt önkény-
tesekre is.

Fejerváry Géza br. honvédelmi minisz-
ter: T. képviselőház! Mindenekelőtt szük-
ségesnek tartom hangsúlyozni, hogy mind
azon káros következmények, melyeket Nagy
István t. képviselő ur azon körülményben
lát, hogy a 24. és 25. §-vá tozatlanul elto-
gadtattott, meglehet, hogy képződésnek a
folyományai, mert hogy ezen káros kö-
vetkezmények tényleg nem fognak beállani
a seregben, arról meg vagyok győződve.
Ne méltóztassék egyebiránt a dologt min-
dig úgy feltüntetni, mintha rozszakart,
vagy ellenszenv uralkodnék az egyéves ön-
kéntesekkel szemben; ellenkezőleg, min-
denütt jó akarat nyilvánul és fog nyilván-
ulni velük szemben, már csak azért is,
mert ezen elemre szükségünk van. (Helyes-
lés jöbbséggel.)
A t. képviselő ur ismételt hangsúlyozza
régben előadott adatainak helyességét.
Ez akkor, midőn először nyilatkozott azok

ról, nem azt mondtam, hogy azok hamisak,
hanem azt, hogy statisztikai adatokat önké-
nyesen csoportosítani lehet, a hogyan az
embernek éppen szüksége van rá; de hoz-
zatelttem akkor, hogy még akkor is, ha —
feltéve, de meg nem engedve, — ezen ada-
tok mind igazak volnának, a t. képviselő
ur három tényezőt kitételezett az adatokból.
(Halljuk!) Az első az, hogy mozgósítás al-
kalmával a csapaton kívül a különleges in-
tézetenél igen nagy számú segédmunká-
sokra van szükség. A második az, hogy há-
boru idején a tisztikar soraiban beálló vess-
teség pótlására szintén nagy tartalékra van
szükség.

A harmadik tétel pedig az, hogy a
népkelés csapatainál eddigéle majdnem
semmi tiszet sem áll rendelkezésünkre, tehát
ezekről is gondoskodnunk kell. Méltóztas-
sék összaszámítani, hogy ezen három tétel
mennyit tesz ki és meg fogja látni a t. kép-
viselő ur, hogy a tiszti hiány sok ezerré
rug, tehát joggal nyilatkoztam alaptalan-
nak a képviselő ur azon állítását, hogy ele-
gendő szabadsággal állományú tiszet van
(Helyeslés jöbbséggel.)

A képviselő ur mal indítványa öt pont-
ban van összefoglalva. Az első az, hogy a
volt egyéves önkénytes a második évben is
az egyéves önkénytesi jellegét megtartsa.
Az „egyéves önkénytes“ elnevezés magában
foglalja azt, hogy az önkénytesi szolgálat
csak egy évig tart Elnevezés, h. valaki a
törvényszabta feltételeknek az első évben
meg nem felel, az a második évben termé-
szetesen már nem egyéves önkénytes. (Moz-
gás szélsőbaloldal.) Felkiáltások: Önkényte-
len!) Megengedem, hogy önkénytelen, de
az egyéves önkénytesi jelleggel minden
irányban már nem bírhat, ez nagyon tiszta
dolog. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Az indítvány második pontja lehetsé-
gessé kívánja tenni azt, hogy az önkénytes
második évben is a katonai tanulmányokat
oly módon folytathassa, hogy a második
évben a tiszti vizsát letehesse. Méltóztas-
sék a törvényjavaslat 25. §-ában az erre
vonatkozó pontot elolvanni, mely azt mondja
„az ilyeneknek“ — t. i. a kik két évig
esetlegesen szolgálnak — az is megenged-
hető, hogy az egyévi önkénytesek elméleti
oktatásában, a mennyiben ilyen helyben
tartatnak, résztvehessenek, feltéve, hogy más
kellően arra érdemeseknek találhatók és
hogy a szolgálat cs által hátrányt nem
szenned.“

A mint mondom, a véderő érdekében
áll az, hogy minél nagyobb számban nyer-
jünk tartalékos tiszteket, de nagyon ter-
mészetes az is és ezt, azt hiszem, még a
t. ellenzék is természetesnek fogja találni,
hogy azon egy éves önkényteseknek, a kik
röi már előre tudva van, hogy tisztekké
sohasem lehetnek, mert makacsabból nem
tanulnak, a fogyni szabályoknak magukat
alá nem vetik és mindenféle kellemetlen-
get okoznak — fájdalom ilyenek is van-
nak, bár örmömel konstatación, hogy ca-
kély számban, — hogy mondom, az ilye-
eknek nem adható feltétlenül engedély
arra, hogy az egyéves önkénytesi iskolát
hallgathassák és tiszti vizsát tessenek,
minthogy különben sem lehetnek tisztekké.
Ennek nem lenne értelme. (Ugy van! jöbbsé-
gell.) A jóakarát, ismétlem, meg volt, meg
van és meglesz. Annak tehát, a ki jó ma
gavisseltől, ha az első évben bármik oknál
fogva nem volt képes a tiszti vizsát meg-
felel eredménnyel letenni és ennél fogva
két évet szolgál, nagyon természetesen a
csapatparancsnok örömezt meg fogja adni
az alkalmat, hogy a második évben a tiszti
kérdőjelet elnyerje. Erre nézve tehát a tör-
vénybe valami új kedvezményt felvenni, azt
hiszem teljesen felesleges.

A harmadik pont azt czélozza, hogy a
második évben szolgálóknak engedtsék
meg polgári tanulmányaik folytatása. Már
voltam bátor a második évnek tulajdonképi
czélját jelezni. Igen bölcsen méltóztatnak
tudni, főleg azok a képviselő urak, a kik
maguk szolgáltak, hogy az első évben,
a midőn a tartaléktiszte való kiképzetése te-
kinthetik főzólnak, a kiképzetés irányá-
egészen más, mint az a 26., hogy az il-
lető az év végén altszti minőségben is meg-
felelhesse. A második év czéja az, hogy
az illető az év végén altszti minőségben is
megfelelhesse. A második év czéja az,
hogy ha valaki már az intelligenciához
tartozónak vallja magát, ezt legalább oda
vigyük, hogy altszti rendfokozatban alkalmá-
ható legyen. (Mozgás baloldal.) hogy ha már
tisztá nem nevezhető ki, vagy hadapródi és
tiszhelyettesi minőségben nem alkalmazható.
(Nagy mozgás a szélsőbaloldalon.)

Ha oly emberekről van szó, kik nem
akarnak tisztekké kiképződni, akkor hadsere-
get szervez i nem lehet. (Igaz! Ugy van!
jöbbséggel.)

Thaly Kálmán: A honvédségnél akarnak!
Fejerváry Géza br. honvédelmi minisz-
ter: Visszatérek a tanulmányok folytatását
czélzó pontra. (Halljuk!) Ha az olyan volt
egy éves önkénytes, a ki a második évet
szolgálja és ott ismét az altszti szolgálat-
ban való jártasságot kell, hogy megszere-
zze, szabad idejében tanul, az ellen nem
lesz senkinek kifogása, hanem abban az
időben, mikor szolgálatot kell teljesíteni,
nagyon természetes, hogy tanulmányait nem
folytathatja. Ha tehát a törvényben kimon-
danák azt, hogy tanulmányait folytathatja,

ott lennének, a hol most vagyunk, hogy pl.
reggel 9 óraig a katonaságnál kellene szol-
gálatot tenni, azontúl pedig szabad volna,
hogy tanulmányait folytathassa, azután az
év végén ott vagyunk, hogy sem nem ka-
tona, sem tanulmányait nem folytatta, ha
nem szülene pénzét a kávéházban prédálta
(Igaz! Ugy van; jöbbséggel.) Nagy zaj bal-
oldal. Elnök csenget!

A negyedik pont azt czélozza, hogy a
második évben is a volt egyéves önkénytes
kisebb laktanyai munkákra ne alkalmaztas-
sék. Már akkor, midőn Gajary Odón t. kép-
viselő ur határozati javaslatát előterjeszt-
ette és én azt elfogadtam, egyuttal kije-
lentettem, hogy ha ezen volt egyévi ön-
kéntesek a második évet szolgálják, ezek
kisebb laktanyai munkákra nem lesznek
alkalmazhatók. Méltóztassék tehát részben
megnyugodva lenni. Ez nem törvénybe való,
hanem magától értetődik és az utasításba
fel lesz véve.

Az indítvány 5-ik pontja azt kívánja,
hogy ha esetleg az 1888. XVIII. t. cz. al-
kalmaztatnék, amennyiben rendkívüli viszo-
nyok következtében a tartalék, vagy póttar-
talék beidőztetnék, illetőleg egy további
évi szolgálattételre visszatartatnék, a volt
egyéves önkénytesek kivétel képezzenek.
En annak hangsúlyozása mellett, hogy az
intelligens ifjuság iránt mindenestre a leg-
nagyobb figyelemmel vagyok és bármely
nyire szeretném a javaslatba hozott intézke-
dest is elfogadni, azt egyelőre még sem te-
hetem. Szívesen megígértem azonban, hogy
részben tanulmányozni fogom a kérdést
és az ügyben az illető faktorokkal érintke-
zésbe fogok lépni. (Felkiáltások baloldal:
Ad graecas calendas!) Meglehet, nem lesz
eredménye, de meglehet, hogy lesz. Az em-
ber nem láthatja előre. Méltóztatik nagyon
bölcsen tudni a t. ház, hogy e részben in-
tézkedéseknek nálunk épp olyanoknak kell
lenniük, mint Ausztriában. Nagyon osudá-
lom, hogy Nagy István képviselő ur, aki
oly nagy figyelemmel kíséri ezen dolgokat
és az Ausztriában már kiadott végrehajtási
utasítását elolvasta, a Magyarországban e-
részben kiadott utasítás — ugy látszik —
nem ismeri, ly végrehajtási utasítások —
méltóztatnak tudni — csakis közös megál-
lapodás alapján bocsátatnak ki. (Felkiáltá-
sok a szélsőbaloldalon: Es mégie ellenkez-
nek egymással!)

Méltóztassék azt bebizonyítani, hogy
ellenkeznek. Ismétlem, az ilyen intézkedé-
sek csakis közös me állapodás alapján bo-
csátatnak és bocsátathatók ki. Tehát az
az Ausztriában kiadott intézkedés, mely
Nagy István képviselő ur tetszését meg-
nyerte, Magyarországban is érvényes. (Fel-
kiáltások a szélsőbaloldalon: Tehát Bécs-
ből kapjuk a rendeleteket!)

Ez-n kérdésnek tanulmányozása appar-
t dolog, nem tartozik ide a törvénybe. Ismét-
lem egyebiránt, hogy én mindenestre figye-
lemmel leszek a dologra. Határozott igére-
tet ugyan nem tehetek, hanem a mennyi-
ben lehetséges, oda fogok hatni, hogy e
kérdés figyelembe véssék.

Egy körülményre azonban mégis figyel-
meztetem a t. képviselő urat, hogy t. i. én
valami nagy igazságot nem találok abban,
hogy midőn kivételos körülmények követ-
keztében — mert csak erről van szó ezen
törvényjavaslatban — a három évig szol-
gáló legénység a negyedik évre visszatarta-
tik, ugyanakkor a fiatal embernek, a ki a
szolgálat első évében kötelességét nem
teljesítette úgy, mint az a saját érdekében
lelt volna, a többiekkel szemben a képvé-
selő ur által ajánlott kedvezmény nyujtas-
sék. (Felkiáltások baloldal: Hát a ki a
tiszti vizsát leteszi?) A ki a tiszti vizsát
letette és az állományhoz tartozik, csak ak-
kor lesz helyes, hogy ha ly alkalmazásban
kinevezett egyénekre szükség lesz. Mert ha
valaki a tiszti vizsát letette, de tiszet nem
lehetett mindenféle más ok miatt és tiszet
helyettes; csak akkor lesz behiva, mikor
szükség lesz rá.

Mindezeknél fogva kérem a t. házat,
méltóztassék Nagy István képviselő ur in-
dítványát elejteni, mert, mint bátor voltam
előadni, annak intézkedései részben nem
teljesíthetők, részben amugy is benne van
nak a törvényben, részben pedig fel fognak
vetetni az utasításba, végre pedig egy más
törvény módosítását involválnak, a mi tehát
nem ezen törvény keretében való. (Helyeslés
jöbbséggel.)

Münich Aurél: T. ház! A vita be-
rekesztése előtt csak arra kérem a t. há-
zat, hogy méltóztassék a 26. §-9-ik be-
kezdésének utolsó sorában előforduló ezen
szó helyett: „gépész úr“, a „gép-építési-
szót tenni.

Apponyi Albert gróf Nagy István indít-
ványát pártolja, mely a tegnapi végzetes
jellegű szavazás után elvi jelentőséggel bír.
Azon aggodalmak, melyek a 26-ik §. elfo-
gadása előtt támadtak, ma is élnek a
szóloban a e szakasz elfogadása szerinte a
nemzeti érdek ellen elkövetett megbocsát-
h-tatlan bűn a hadsereg és monarchiáru
nézve a bajoknak és veszélyeknek egy va-
lóságos Pandora-szenleceje.

Thaly Kálmán azt mondja, hogy tovább
fognak küzdeni a magyar ifjuságról, a ma-
gyar nyelvről, melyet a tegnapi szavazással
tönkre akartak tenni. (Elmondások jöbbsé-
gell.) Gajary beszéddel foglalkozik ez után,
mely valóságos provokálta az ellenséket.

Vadakkal illetve az ellenséket, vádolta azzal
is, hogy az ellenzék az utózára vitte a vitát,
ezeket vissza kell utasítani a szólobnak. Majd
Goethe versét travezésitáru zengi:

Ki nyargal oly öröden a Sándor-utczán?
Fízál menekül Tisza Kálmán.
Felhársan az abruzg a az neki fáj.
Előtte utánna böz poliozój (Der Ulassé g.)

Szívesen megzavaz a egy bélyegzőt a
háznak a 25-ös jelvényvel! ezzel kellene
megbélyegezni azokat, kik tegnap a 25-ik
§-t megszavazták.

Elnök figyelmezteti a szólót, hogy ily
kifejezéseket ne használjon a parlamentben;
hiszen már csak a kollegialitás is visszatart
hatná ettől.

Thaly Kálmán azt hiszi, hogy Csathár
Zsigmond, a kit egyszer már ugy is hóhér-
nak rajzolt egy ércslap, szívesen vállalkoz-
nék ama megbélyegzési munkára.

Csathár Zsigmond személyes megtámad-
tatása czimén válaszol Thalyak, hogy egy
ércslap öt hóhérnak rajzolja, az egy ércslap
től, mint egy bolond újságtól megjárja.
(Derültség.) De hogy itt a parlamentben
egy képviselő illesse ilyen mondással, az
sérti az ő egyéni méltóságát és a körületet,
melyet képvisel. Mert ő tisztelet minden
képviselet meggyőződését és soka ilyen hóhér
szerepre nem vállalkoznék. Ezt a hóhérsze-
repét meghagyja Thalyak.

Thaly Kálmán megjegyzi, hogy csak
tréfából mondta, a mit mondott s erre a
szerepre akár maga is vállalkoznék.

Elnök megjegyzi, hogy ilyen ércslapba
való tréfákkal egymást ne illessék a kép-
viselők.

Méray-Horváth és társal.

Méray-Horváth Károly legutóbbi nyi-
latkozataiban azt írta, hogy a köstem és
közta fenforgó ügyet felterjeszti az „o r-
s á g o s k a s s i ó n o n a k“ Buda-
pestre.

Nem akartam ezzel az ügyvel foglal-
kozni, legalább addig nem, míg egyik meg-
bizottam Budapestről vissza nem érkezik.
Unom már nagyon az egész dologot. Méray
nem akar verekedni, s kibúrókat keres. De
unhatja a közönség is, mely lapot akar
politikai és társas éleli hírekkel, s nem
láthatja szívesen, hogy a szerkesztők he-
teken át veszekedéseikkel igaztják olva-
sóikat.

De mert Méray a budapesti országos
kaszinóról és a helybeli kaszinóról is be-
szél, el kell mondanom nekem is egyet-
mást az ügy megvilágosítására, azért, hogy
ezt a lapot aztán elküldhessem az illető
helyekre.

Osze kellene ugyanis foglalni az egész
ügy történetét, s úgy betervezni. Meg-
kellene írni hogy mi adott okot a pole-
mára. Az, hogy Méray Horváth Károly az
„Arad és Vidék“ február 23-iki számában
hosszabb közlést írt egy, a kincstári palotá-
ban tartott gyermekdalról, melynél ő is
jelen volt. Két aradi előkelő család gyer-
mekeit tette a közlés tárgyává olyképp és
a körülmények olyan felsorolásával, hogy
a mint a közlésben maga kifejtette: „a
szűlők könnycben ma-
gukra is mörjöznek.“ Az
egyik család lányairól azt mondotta, hogy
olyanok, mintha Carillac ok számára lenné-
nek nevelve (a „Francillon“ szimul Caril-
lac ja egy szerelmekekedéseiről híres dem-
imonde hölgyet vett nőül), továbbá, hogy a
szerelmekekedést, az udvarolástat otthon ta-
nulták meg, a hol a nagyok szatálalós til-
teket íkelt. (Van ugyanis a családban felöltő
leány is otthon.) Egy másik család kis
leányát pedig hűnyének mondta, mint a kit
a házán levő vén nagyúri ront meg stb.
Mindenek a felismerhetőség jellegé-
vel és kifejezett szándékosságával voltak
megírva.

Meg kellene kérdezni az országos kas-
zinóról, mint a hogy majd én fogom egy
budapesti hírlapirókból felkérendő bíróság-
tól, hogy: vajjon az a, a kilyi-
kép visszaél a hírla-
pírói tollal, tekinthető-
tisztos és eges embernek?
A közvetlenül érintett és sértett körök-
ből eredt teiszóllásra én irtam az említett
közlés ellen, élesen az igaz, de személyt
nem bántva. Méray lapjának február 28-iki
számában közölt válaszában beismerte,
hogy vétett a köteles udvariasság és az il-
lető családok érzenekudvsága ellen, de azért
megtámadta az én becsületemet és existen-
ciamat.

Kutatott aztán heteken át régi lapok-
ban, hogy nem talál-e valamit, a mire én
esetleg majd nem emlékszem, vagy bizonyíté-
kaim elveszték. Eddig mindonért helyt tud-
tam állni, pedig egyzeren azt is mond-
hattam volna hogy ilyen régi dolgokért
nem vagyok többé felelősségre vonható,
mert senki sem tartozik iratart években át
megőrizni. De én állók elébe, s fel fogom
kutatni az utolsó két dolgot is.

Legerősebben kapzkodott azonban
abba, hogy én Reiner Adolfal ez előtt
két évvel nem mentem párbajra,
mikor kihivott, bolott egy másik esetben,
mint becsületbőr, kvalifikálnak találtam.
Beismertem már, hogy akkor nagyot vét-
kestem, először azzal, hogy Reinert kvalifi-
káltam, mert ezt ugyan meg nem érde-
melte, de vétkestem azzal is, hogy nem fo-

gadtam el a Reiner kihívását. Nem gondoltam arra, hogy Méray-Horváth Károly lial is lesz dolgom az életben, mert mint em er, Reiner mégis csak derekabb ember volt.

De erre a második vétkemre nem hivkozhatott Méray, — s ezt is közölni kellene az országos kaszinóval, — mert azóta, t. i. 1888 július 5-dikén a z én kihívásomat elfogadva feltétlenül adott lovagias elégtételt.

Most, hogy mi megfelleltünk a polgári becsületbíróság által kikötött feltételnek, s egy katonai szaktestületből álló bíróság is egyhangúlag kimondja, hogy Reiner Adolfal én elintéztem az ügyet a lovagias szabályai szerint, — Méray mégis és ismét csak Reiner Adolfal takarodik. Ide hivatta Aradra, itt kitanitják, iratnak vele egy hosszú levelet stb. Azzal a rabulisztikával, mely a Reinernek díktált leveleiben nyilatkozik, ki lehet t érni minden lovagias elégtétel elől. Ez talán sze mébe fog ötenni az országos kaszinó vá lasztmányának is.

Nekem a szememre vetették, hogy miért nem éltem én is kifogásokkal Méray ellenében a becsületbíróság előtt? Miért nem hoztam fel azt, hogy Méray Horváth a legérzékenyebben megértette a lovagias eljárás szabályait akkor, midőn az Agoston-Jelly ügyben itélkezett becsület bíróság előtt? Előfordult tanúvallomások elárulása, nyilvánosságra hozta. Erdekelt volna ezt az egész Agoston-Jelly ügyet is az országos kaszinó ele ter jesszeni továbbá azt a második kérdést, vajjon Méray Horváth Károly korrek túlvisselt-e magat Magdu Dömével szemben?

Méray egy hírt közölt lapjában, „Egy szép asszony halálának híre” címmel. Ehalálhír alkalmul használt arra, hogy az asszony erkölcsi reputációját bántalommal illesse, s egyuttal a férjét is sértő kifejezéssel aposztrófálja. Meg felel ez annak a maximának, mely a Méray darabjában, az „Egy asszony története”-ben van kifejezve, hogy: a nő becsületét a férjek találták ki. Magdu erre provokálta Mérayt, s mikor Magdu segédei megjelentek nála, Méray, a néki, hogy be várta volna, miét kérétek fel lovagias elégtételre, kijelentette, hogy Magdu Dömének lovagias elégtételt nem ad, Magdu Döme erre az „Alföld” 1888. augusztus 6-iki számában Méray Horváth Károlyt gyáva krakélértnek nyilvánította.

De érdekelhetné az országos kaszinót az a körülmény is, hogy Méray-Horváth Károly folyó évi március 12-én este, mikor az én vizionválaszomtól írt felment a kaszinóba s ott a főispán urat szóra kerve, azt kívánta, hogy a főispán ur engem hallgattasson el, mert ha nem, akkor ő rajta (a főispán uron) fog elégtételt venni.

Vajjon tisztességes gondolkozásu gentlemán megengedhette magának ilyen erőszakoskodást, ilyen fenyegetést?

Erzekényen veszi Méray, hogy én az ő származását bolgytam. De megfellel kezni látszik arról, hogy ő egy vezércikkben az aradi legelőkelőbb családok származását kicsinyelte. Azután ő elejtőt fogva abban a képzeltedésben el ismert önteltség volt, hogy neki minden szabad, masnak semmi. O olyan dologért, a miben nekem volt igazam, becsületemben és existenciámban támad meg, mert abban támadott meg, de ő róla ne legyen szabad semmi olyant mondani, a mi megsebzheti.

Azok után, a miket Méray én ellenem, nagy esaládú ember ellen mitvit, én fel voltam szabadvítva mindenre. Ez volt különben higgadt emberek véleménye is. Még sem lőttem le az utcán, hanem fattyuknak neveztem. Itélje meg az országos kaszinó, hogy az előzmények és képzeltedések hangulatmódjává nem volt-e jogosítva az ilyen vértúzlólag, henczegő és magas tónusban hivalkodó fráternek legalább ezt a csekély igazságot a szeméire vetni? Ez különben semmi sem volt ahhoz képest, a mit ő ellenem vetett.

Azután a Méray Horváth segítségével Reiner Adolfot illetőleg fel kellene terjeszteni az országos kaszinóhoz azokat az akákat, melyek a két év előtt Szelle Józseffel előfordult ügyben itélő becsületbíróság előtt süküdtek. Ebből megtudná az országos kaszinó, hogy körülbelül miert nem akartam én Reiner Adolfnak lovagias elégtételt adni, olyan formán, mint a hogy Agoston sem adott elégtételt Jelfynek annak a becsület bírósági votumnak a dacára, mely Jelfyt párbajképesnek mondta.

De a főugó, a pletykák nagymesere Tiszti Lajos volt. Ő hordta a becsületbíróság elé az adatokat. Van oka, hogy haragudjék reám. Sokszor ajánkoztam az „Aradi Közlöny”-be írni, s nem fogadtam el tőle soha egy sort sem. Ajánkoztam mindjárt azután, hogy Aradra kerültem. Szollottam boldogult Tabajdy főispánnak. Erre ezek voltak a főispán szavai: „Tiszti től sem mit, sem pénzért, sem ingyen, mert ha ingyen fogadják is el a közli, már harmadnap Tisztaállás a kérés levele. Tiszta pedig nagyon meguntam már ennek az embernek a zarárolásait.” Mikor ezt utóbb Budán is megerősítették, természetesen övakodtam attól, hogy eza politikai ohamaleon bármilyen börtben is bejusson az „Aradi Közlöny”-be. Azóta gyakran kínáltak nekem adatokat erről az emberről, de nem étem velük. Ha azonban nem nyugszik, majd alkalmmal állítok róla össze egy fotográfiát, meg egy másik segédkező tanítványról is. Szerettem volna Bárttászkiről is írni, a kinek egy Rosenbergről írt jótalanul viaszatartott levele szerepelt az ügyben, de minek. Ot már ismeri a közönség. Ő is a megérhetlen naturák közé tartozik.

A Méray-Horváth budapesti segítségéről, E ötvös Károlyról és a tiszta-császári perről szintén lenne mondani valóm, de ezt egyelőre tartogatom a Méray-Horváth által kiltatásba helyezett esküszöki tárgyalásra. nem akarván azt minden érdekes anyagától előre megfosztani.

Ime a Méray-Horváth tanácsadói és eszközei! Reiner, Tiszti, Bárttászkéi és a többiek. Mérayval együtt gyönyörű kompánia! Ezek szöveketek ellenem, a kinek harmincz éves múltja van. En tünntem akkor, mikor a tünntés valódi szolgálat volt a hazának. Pályám kezdetén elfogtak Távcscs Mihályval, Kaas Ivorral, s közel két évig szenvedtem fogságot, közte 14 havi súlyos börtönt a komáromi várban és a bécsi Salgrysz stókházban. Azután, mint

hírlapíró éveken át voltam a hírlapíró egy let titkára, a hírlapírók legbizalmasabb ügyeinek elintézője. Voltak nekünk is bajaink, polemikánk, de az egymás becsületét és existenciáját nem támadtuk meg soha, lettünk legyen akár kormánypártiak, akár ellenzékiek. Jó viszonyban álltam mindig az ellenzékekkel, s legjobb barátim éppen függetlenségi párti képviselők voltak. Mióta Aradon vagyok, a saját pártomból is meg szóltak azért, hogy tuisagosan kinélem a helybeli szébbal nagyságokat. De én így voltam szokva Budapestről; személyekkel nem szerettem foglalkozni, csak az ügyvel. Es most elől egy semmiházi ember, hogy ezt a mulat megsemmisítse, existenciámat megtámadja, nevemet, mely a gyermekemé is, beszenyezze. Erre a cözúra szövetkezik egy egész bandával.

Es miért? Egy olyan dologért, a melyben — szászor is ismétlem — nekem volt igazam. Egy olyan cikkért a melyről egész Arad elismerte, hogy a társadalomnak tettelem vele szolgálott. Annak a társadalomnak, melyet Méray-Horváth lépten nyomon megsért, mert hogy csak egy újabb példát említek, a mult heten azt írta az aradi néki, hogy szeretik a frivoltást az udvarlásban és el lehet menni velük szemben a legszélső határig.

Ebben a Mérayban különben nincs se érzés, se tapintat. Ez az ember önmagán kívül nem szeret senkit s morális elvei szerint szeretné berendezni az aradi társadalmat, a mely morális elvek nyilatkoznak az ő társalgasában és az „Aradi élet”-ben. Az ilyen ember csak terhére van a társadalomnak.

Most már itéljenek a kaszinók, hogy ki érdemli meg a támogatást; ketőnk közül ki a tisztességes ember? Ki az, a ki már ismételtlen igyekszik a lovagias elégtétel elől kiltérni mindenféle kifogásokkal, ki buvákkal és huzavonával?

A hírlapírók pedig itéljenek a felett, hogy Méray tekinthető-e tisztességes hírlapírónak és kollegának?

Arad, 1889. március 28.
Hindy Árpád

KÜLFÖLD.

Francia miniszterválasz. A Tirard kormányt komoly veszély fenyegeti. Pénzügyminisztere, Rouvier beadta lemondását. Erre okul az szolgáit, hogy a képviselőház nagy többséggel és Rouvier ellenzést dacára elfogadott egy javaslatot a főnökstárnoki hivatal újjászervezése tárgyában. A lemondás igen kedvezőtlen benyomást kelt a mindentől nagy erőlködéséket tétetnek, hogy Rouviert maradásra bírják. Számos okból igen kelle metlen lenne most ez a lemondás. Rouvier, a jelenlegi pénz és tözsedválság enyhítésé körül élénk tevékenységet fejt ki s nagy érdemei vannak a válság lokalizálása körül. Ezenkívül általános politikai szempontból is sajnos lenne Rouvier lemondása, mert könnyen magával ragadhatja az egész kormányt, mely pedig alig néhány hét alatt igen sok rokonszenvre tett szert.

A német nagy követ ebéde Carnot elnök tisztelőre. A „Parisi Magyar Tisztelet”-ben olvassuk: Münster gróf léányai egyikének halála s a német császár elhunyt, egy évnél tovább zárva tartották Münster gróf párisi nagykövetség szalonját. A német nagy követ a diplomaizai fogadtatásokat ápril másodikán a köztársaság elnökének tisztelőre rendezett

hová menjen? . . . Azután az ismeretlen öirémitette . . . vajjon nem tartott az fenn a számára még borzasztóbb, tlrhetetlenebb szomorúságot.

De még pénze sem volt. A júliusi negyed százfankjába került, fekete szövet ruhával kellett felváltani fekete selyem ruháját, mely foszlányokba esett; augusztus első napjaiban szerényen a gyonkja teljesen kiapadt.

De még eddig sem tartott volna, ha nem hagyta el a mné Hilaire estélyétől fogva a Chevasatné drága konyhájával. Meg ez a megalakítás az undok házmesternével, melyen Henriette eleinte nagyon örvendett, most nagy zavart okozott neki . . . Még maradt több eladni való tárgya, melléje, nagy kendője, zseborája, fulbeva löje, és most nem tudta, miként és kinek adja el azokat . . .

Eszébe jutott mindaz, a mivel a Chevasatné őt megijesztette a zálogházi első kísérletének alkalmával, és a legelső lépésnél elfogva látta magát a rendőrség által, kikérdésve és visszavezetve atyjához, át engálva Sarah g ónének és sir Tomnak . . .

Azonban a székség oly parancsolóvá vált, hogy hosszas habozás után egy este észrevétlenül kilopodott, hogy vevőt kereszen.

Ama bódék egyikét kereste, melyek ben azon zsábrakost lehet látni, a kik példájukat leve állanak boljtsik előtt.

Végre talált e-yet. Egy vén asszony, görbe orrán nagy szemüveggel, nem is kérdezősködve a neve után, mert bizonyára tolvajnöknek tekintette, a brossért és a filbevalóért . . . száznegyven frankot kézbesített a fiatal leánynak.

Mi volt ez az ősszeg! . . . Semmi . . . Henriette ezt belátta. Azért, lektüzdve minden undorát és szegényeztetést, kétségbeesett elszántággal megfogadta magában, hogy munkát keres . . .

Szavát meg is tartotta. Támogatva a balsors elleni győzelem titkos reményétől, egy kereskedésből a máskiba ment, egy ajtóból a másikba, ugy szólván, munkát könyörögve, mint könyör adományt; igérve, hogy kész mindent dolgozni, a mit tőle kívánnak, annyit, a meny nyit akarnak, csak lakást adjanak neki és ételt.

nagy ebéd-el nyitja meg. Carnot és neje elfogadják Münster gróf meghívását. A vendégek között lesznek: A szenatus és a képviselőház elnökei, a miniszterelnök és neje; Spuller külügyminiszter. Brugère tábornok stb. Ebéd után fogadtatás. — 1871. óta nem ez az első es-t, hogy az államfő elfogadta a német nagykövet meghívását. Thiersről nem is szólvá Mac Mahon és Grévy is elfogadták a Münster elődjeinek meghívását. Másrészt meg Vilmos császár is csak minap ebédelt Herbet te berlini francia nagykövettel és így: mi sem természetesebb, hogy viszont Sadi Carnot is eleget tesz a párisi német nagykövet meghívásának.

LEGUJABB POSTA.

A német császár Bismarck ebédjén. A német császár kedden jelen volt Bismarck parlament ebédjén, a mit eddig még nem tett német uralkodó. Bismarck mintegy negyven képviselőt hitt meg. A császár tengerész egyenruhát viselt s az ebéden jelen lévő Huene bárónak maga vitte el a 2. oszlanlyu vörössasrendet, melylyel azért tüntette ki, mert Huene érdemeit szerzett a tengerészeti költségek emelésének megszávása körül.

A császár, a ki az asztalnál Bismarck és Levetzow elnök közt ült, jó kedvében volt és ebéd után a czerole közben minden vendéget megszólított. Főleg a munkáskérdésről beszélt. Különösen barátságos volt Miquel és Bennigsen képviselőkkel.

A birodalmi kancellár, a ki a császár egyserűen Bismarcknak szólított, engedélyt kért, hogy leülhessen, mert nem bírja ki sokáig az állást. A császár maga bizálta, hogy gyujtson rá hosszúsáru pipájára, míg ő szivarra gyujtót. A császár a többi közt következőket mondta: „Uj korszak kezdődik. En király maradok, de személyesen közlekedem a népképviselőkkel: nagyatyam még távol állt ettől.” A császár huzamosabban beszélt Koszcieliski lengyel képviselővel is és 10 óra felé hagyta el a kancellár palotáját.

A román trón örököse. Bukarestből jelentik 27-iki kelettel: A képviselőházban Rosetti közölte, hogy legközelebb elő fogják terjeszteni az okirát, melylyel Vilmos császár hohenzollerni örökös hercege, öcsöse Ferdinánd hrv javára, a román trón öröklésének jogáról lemond.

Az új szerb viszonyok. A „N. Fr. Presse” jelentése: Todorovics lapja a „Male Novina” azt a szenzaciós hírt közli, hogy Milán király lemond keleti utazásáról, mert bécsi körök azt tanácsolták neki, hogy maradjon Szerbiában, mert véleményük szerint, Milán király huzamos időre való távozása veszélyes lenne Szerbiára nézve.

Ezzel szemben azonban a többi hírlapok kivétel nélkül azt jelentik, hogy Milán király már a jövő pénteken utra kels legelőbb Konstantinápolyba megy, aztán Jeruzsálembe s ott tölti a husvétit ünnepeket. A haladó párt közlönye továbbá azt a feltűntést kelő hírt is közli, hogy Theodozius metropolita, valamint Demetrius és Nikanor püspökök ki lépnek az állam szolgálatából, továbbá, hogy Mihály metropolita visszatér Szerbiába és a skuptina legközelebbi ülésén patriarchává proklamálják. Ugyane forrás szerint Jeronim püspök is vissza fog térni és megkapja a nisi püspökséget. Mindezen jelentések azonban a laptalanoknak látszanak.

NAPTÁR.

Március 29. Péntek Róm kathol. napár: Cyril vt. Prot. napár: Euzat. Görög-orosz napár (március 17). Elek. Nap két 5 óra 46 percek, nyugazik 6 óra 24 percek.

Március 28. Arad városi iskolaszékének ülése d. u. 4 órakor.

Ápril 7. Az Aradi polgári jótékony négyzet közgyűlése d. u. 8 órakor (Városháza.)

Április 1. és 8. Arad megyei állandó választmányának ülése d. p. 9 órakor és 12-én d. u. 8 órakor.

Április 15. Arad megyei köztörvényhatósági bizottságának tavaszi öreogyesed közgyűlése d. u. 9 órakor.

A „Kölcsöy-Egyesület” nyilvános könyvtára. (Kölcsöyutca 3. szám.) nyitva van kedden és szombaton d. u. 3—4-ig, és pénteken d. e. 11—12 óra között.

„Aradi Közlöny.”

A politika dilettánsai és a pártok exaltálói, igyekeztek a legutóbbi idők alatt felszere kerülni és a szabadelvű pártnak, házon kívüli nagy közönségének és sajtójának, nagy erőmegtézéséssel került elhárítani a magyar politikától ezt a válságot, mi a nemzeti sorinismus részéről fenyegette.

Pártunk erejének és hazafias kötelesség-érzetének komoly tudatában, a végéig provokáló inszultusok ellen, nyugodtan, s tekintélyének méltóságához illően védte magát és ma már a párt és az általa képviselt szabadelvűség ismét erősebb az országban mint valaha.

Az „Aradi Közlöny”, mint az uralkodó többség organuma, szerencsésnek érzi ma

gát, hogy e mulóban lévő nagy harcban a szabadelvű part zászlóudja mellett küzd, hetett.

A diadal a párté, és mi annyiban fogadunk el részt belőle, a mennyiben lapunk közönségének bizalma van velünk most is.

Mindig büszkeségünk volt egy intelligens közönséggel a pártútség útján haladni és ez fogjuk jövőre is tenni.

E mellett minden törekvésünk oda irányul, hogy tartalmasság tekintetében és a sokoldalúság révén, olvasóink továbbra is nélkülözhetetlenek lássák az „Aradi Közlöny”-t.

Rajta leszünk, hogy a társadalmi és a politikai élet megérhetlen naturáinak működése a legkisebb körre szorítottassék vissza és ártani ne tudjanak; végül pedig maradjunk Arad város, Arad és Csanád megyék közéletének ismertetői, írva a jövőzés hangján, nem tántorítottjuk el magunkat semmijem erőszakosságok által e tekintetben.

Epen ezért, felhívunk lapunk olvasó közönségét, hogy lapunkat terjesztve sziveskedjék a z új évfolyamra előfizetését megújítani.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősége.

Az

„AZ ARADI KÖZLÖNY.”

(Mégjelen mindennap)

Előfizetési feltételek.

Helyben házhoz fordva:

Egy évre 12 frt — kr
Fél évre 6 „ —
Negyed évre 3 „ —
Egy hóra 1 „ —

Videkre szétküldve:

Egy évre 14 frt — kr
Fél évre 7 „ —
Negyed évre 3 „ 50
Egy hóra 1 „ 20

Felkérjük egyuttal lapunk azon előfizetői, kiknek előfizetése márczius végéig lejárt, hogy az előfizetést mielőbb megtegyék sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

HIREK.

ARADES VIDEKE.

Az iskolaszék ülése Arad város iskolaszékének tegnapi délután 4 órakor tartotta meg március havi rendes ülését, a melyen Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester elnöksége alatt jelen voltak: Millig József iskolafelügyelő, Varjassy József, Boros Vida, Györgyösy Rudolf, Némethy Károly, Fényes Dező, Szöllösy Károly, Kunoz Elek, Remetey F. Károly, Vizer Péter, ifj. Kristóry János, Kerner Péter, Hann Alajos, Arkay Kálmán, Schöpkess Ede dr. Pollák Gyula dr., Sallay Béla dr., Rosen berg Sándor dr., Fiat Lajos, Petrovits Ti vadar, Robitsek Agoston dr., Tiszti Lajos iskolaszéki tagok és Bonts Aurél jegyző.

Megnyitván az ülés, Millig iskolafelügyelő jelentette, hogy az első aradi takarékpénztár 40 frtot adományozott a sze gény tanulóknak segélyezésére. Az iskolaszék ezért a pénztáratnak köszönetet szavazott, az adományt pedig a már meglevő alap hoz csatolta. A kereskedelmi és iparbank 20 frtot adott oly czékból, hogy az ősszeg szegény árva tanulóknak közt osztassék ki, a mi meg is történt. Az iskolaszék e bank nak is köszönetet szavazott.

Azután szabadságjelölések kerültek szóba. Horváth József tanító nagyfokú szív bája miatt ödölni kénytelen s kéri az iskolaszéket, hogy adjon neki szabadságot s mentse fel az első osztály tanításá alól, a mi igen terhes. Egészégi állapota annyira meg van rongálva, hogy magát ez évre felmenteni kéri, azután pedig nyugdíjazni. Salacz polgármester indítványára Horváth nyugdíjaztatni fog, de a folyó évben még csak helyettesítetik. Az intézkedések megtételével Salacz polgármester bizott meg. Gávora Gizella tanítónőnek be telepsége miatt 3 heti szabaddiót engedélyezt az iskolaszék.

Végül apróbb ügyek elintézésé után be mutatta a tanügyi bizottság jelentését az elemi iskolai tanulóknak tulterheltségére vonatkozólag, hogy ezen az iskolaszék segít sen. Ezzel kapcsolatban Csik János külön véleményét nyujtott be, melyet lapunkban közöltünk. Boros Vida a kérdést igen fontos nak találja s ezért indítványozza, hogy az előbb véleményadásra adja ki az iskolaszék az egészségügyi bizottságnak. Varjassy József hasonló értelemben emelt szót. Az iskolaszék elhatározta, hogy az ügyöt át teszi s az iskolaszéknek Boros Vida fogja viselni s aztán egy szűkebb bizottság fogja letárgyalni a behozandó reformot. E bizottság a következőkép alakította meg: Elnöke Millig József, tagjai: Kunoz Elek, Boros Vida, Kerner Péter, Fényes Dező, Szöllösy Károly, Múlek Lajos dr., Pozsgay Lajos dr. és Pollák dr.

Drágl a cukor. Kellemetlen hírt kell adnunk gazdaságonyaink tudomására. A cukorgyárak a készlet kicsinyesége miatt a cukor árát rohamosan emelik, miert is az aradi fűszerkereskedők f. évi április hó 1-étől fogva a cukor árát süvegen 48 kr-ra, kiloszára pedig 50 kr-ra emelik fel.

Adományok. Az aradi kereskedelmi és iparkamara legutóbb szép jelét adta annak, mennyire pártolja a szakiskolákat. 180 frtot adományozott a helybeli alsófokú kereskedelmi iskola, ugyanannyit az alio fokú ipaiskola javára s 50 frtot egy keres kedelmi akadémiai növendék tandíjának meg váltására.

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Március 28.)

Az aranyos klikk.

(Gaboriau regénye.)

„Az Aradi Közlöny” számára franszából fordította: —

W. Ph.

XVII.

(77. folytatás.)

— Oh! várjón, én biába nem táraztam az embereket! . . . Nos Gyula, turkálj a zsebedben és adj ennek a kicsinek egy aranyt!

A fiatal leány csalatt már kinyitotta az ajtót.

— Köszönöm asszonyom, — szolt, — ön semmivel sem tartozik nekem! . . .

Idéje volt, hogy Henriette kiment.

Elő meglepetését örült düh követte, mely agyába kergette a vért és forró könyvet csikart ki szíveiből . . .

Pedig a Chevasatné volt az, a ki neki ezt a gyalázatos hinart állította fel . . . Tehát mit remélt az alávaló vén asszony ezen eljárásától . . .

Ellentállhatatlan indulatától ösztökélve, egészen magánkivül Henriette lerohant a házmasteri lakásba, hogy kérdőre vonja a veszedelmes portásnét.

— Miféle emberekhez küldött engem? — kiáltott oda neki. . . Jó tudta pedig! Nyomorult teremtés! . . .

Chevasat uram erre felegyenesedett.

— Mi esik . . . kérds, — mit gondolt kihez beszél.

Felesége azonban egy mozdulattal félbeszakítá és Henrietteh s fordult: — Nos . . . aztán! — szolt csinikus kacagással — nem tetészenek önnek azok az emberek! . . . Legelőször is meguntam ön nyafogásait, öcsizsukám . . . Ha az ember ilyen fényes, egyszerűen otthonmarad a szüleinél, mint minden okos leány és nem hagyja magát elszoktatni, hogy szeretőjével közzalasszon . . .

Erre durván kilökte a küszöbön álló Henriette, hogy az szinte leesett és hevesen belökte utána az ajtót.

Egy órával később a szerencsétlen

leány keresi szemrehányásokat tett magának indulatosága miatt.

— Fájdalom . . . szolt magában tönyezve, — a gyöngéknék, a szerencsétlenneknek nincs joguk félháborodni . . . Ki tudja mit fog tenni ez a rossz lelkű terem tés, hogy megbosszulja magát! . . .

Harmadnap reggel már megtudta.

Egy kissé hét óra előtt ment le a reggeli tejet és kenyeret bevásárolni, mikor a kapuban szemközt találta magát Hilaire asszonygyal, a ki épen hazajött.

A fiatal leány láttára ez is ingerlékeny hölgy pirosabb lett a pipacsánál és a fiatal leányhoz lépett, megragadva annak karját, melyet dühösen megragzott, s egész tüdejéből kiáltott:

— Tehát ön az a koldusnó, a ki ház me-teremim előtt kicsinylőleg beszél rólam! . . . Minő szerencsétlenség, egy! . . . Egy koldusnó, a ki magamhoz hagytam jönni, hogy harmincz frankot nyerhessen nálam! . . . Es én azt hittem, hogy be teg, még meg is sajnáltam, és azt akartam hogy Gyula egy aranyat adjon neki . . .

Különbem nem erre az asszonyra ne hezvelt Henriette . . . Végre is sajnálatot tanusított iránta.

Azonban mégis nagyon megrémült és igyekezett, magát kiszabadítani, de a má sik erősen tartotta, megkétázerre kiáltá saít, annyira, hogy több lakó már az ablakból nézte, hogy mi baj van.

— Lakolni fogsz ezért, galambom, — ordította piszkos szidalmak közt . . . Majd ki fogunk innen tuzkolni!

Es ez nem volt köza fenyegetés. Ugyanaznap délután ez a jelenet ismétlődött, és másnap megint megkezdődött és így a következő napokon.

Mme Hilaire-nek voltak barátai a házban és de la Ville Haudry kiasszony fekte vadjuk lett. Osszebeszéltek, hogy megle sik, s mihelyt a fiatal leány mutatkozott, mindig találkoztak valamelyik, a ki sértőge tésekkel halmozta el.

A szegény leány már nem is merte többé elhagyni a szobáját . . . Korán reggel, alighogy kinyitotta a kaput, ő már szuladt egy napra való élelmiszereket be vásárolni, aztán gyorsan visszatért, be zárkozott szobájában és onnan ki sem moos ozant.

Valóban nem hiányzott nála az óhaj tás, hogy azt a házat elhagyja . . . De

Egy ékszer tolvaj elfogatása. Jó fogást csinált tegnap az aradi rendőrség. Nagy kismatolás után elfogott és letartóztatott egy híres embert, Bányász Istvánt, aki Budapesten ékszereket lopott és e miatt országosan förtöttezett. A tolvaj egyike a legkíméletesebb zembereknek, a ki csinos, kellemes külsejét felhasználva behálózta azok szívét, kik vele jót tettek minden alkalommal, mint egy szarka. Az elfogatásról a következőket írhatjuk: Bányász István ismert firma nemcsak a fővárosi rendőrség, előtte hánem a vidéken is, hová szintén leszólt, rándulni néha vendégszerelésre. Legutóbb Budapesten mekelt; állást keresve, felment Mártó Sándor Rökuskórházi orvoshoz, a ki őt, miután csinos, megnyerte és tisztességes külseje van, alkalmazta is bizonyos minőségben. Bányász az orvos lakásán együtt aludt Berlinger Tivadart könyvezővel. Az első este kedve szóttyant neki fennmaradni a mikor társa lefeküdt, biztatta, hogy csak aludjon el, ő még egy kisért nem törődött vele s nyugodtan elaludt. Mikor Bányász észrevette, hogy társa mélyen alszik, mőködéshez látott. Ennek s Márton orvosnak kárára összedett minden pénz, ékszer, ellopott egy ezüst fedelű remoutoir órárt lánczozal, egy pénztárczát, melyben 86 frt készpénz volt, aztán egy dobánylevél alakú kis pénztárczát sprópenzrel, egy két fedelű aranyórát, egy arany gyűrűt egymántal a közepén és egyéb ékkövekkel, egy arany tolltartót, 10 frt készpénzt stb. A hűstett elkövetése után a fővárosból megugrott. A budapesti rendőrség országosan körtette s felhívta a reá a policiát Csigermét. Bányász ur a napokban feltunt Csermőradmegyei községben, hol egy régi ismerősénél tett látogatást s ez alkalommal lovagiaságról is bizonyoságot tett, a mennyi egy felsőosztályú katonának illő mosoly kíséretében oda ajándékozta az arany tolltartót. Csermőrad aztán bejött Aradra, a hol Bóna Dóme kir. tanácsos közjegyző rúdájában keresett alkalmazást, de nem kapott. Vendégszerelésre már ekkor feltunt az aradi rendőrségnek, de még nem sikerült elcsinálni. Járt Kell Lipót dr. ügyvédnél is, a ki őt, nem ismerve, kivel van dolga, Kippára ajánlotta Steiner otani ügyvédhez. Bányász Lippára el is ment. Ekkor azonban már beengt az aradi rendőrségnek, hogy milyen híres firma fordult meg a városban. Bányász István rendőrkapitány rögtön intézkedett, hogy Bányászt letartóztassák, Lippán kére is került s tegnap erős fedezet alatt behozták Aradra. A mire szűkség is volt, mert Bányász nem kevesebb, mint hatszor akart megszökni a kiserők elől. Itthon aztán a rendőrség börtönébe tették. Most folyik a kiballgatása, a mely után hihetőleg felviszik Budapestre.

Az aradi kereskedő ifjak kirándulása Szegedre, mint már említettük, husvét első vasárnapján fog megtörténni. Szegeden az ottani kereskedővilág körében óriási diemenziókat ölt a készülődsz s így előre gondolhott, hogy ifjak jól fogják magukat érezni a testvérvárosban. Mezőhegyesen a kirándulók pihenőt tartanak, megtekintik a ménesbirtokot, aztán pedig az ott tartandó matinéban vesznek részt. A rendező bizottság tagjai is ott lesznek már ezen Szegedről mennek az aradiak elé. A matiné Lippóczy Aradnak szegedi hírlap író tart felolvasást, részt vesz benne a szegedi színtársulat két tagja, az aradiak közül pedig Havas Arankát, Pajor Emiliát és Kaszalióky Antalt fogják felkérni a közreműködésre.

Az árváknak. Boldogult Trautler Antal elhunytá alkalmából a koporsó szánt koszorn fejében Lippóczy József és társai tegnap 30 frtot adományoztak az aradi árvaház javára.

Bonmot. Szerdán „Frou-Frou-t adták az aradi színházban. Ebben nincs semmi különös, mert a „Frou-Frou“ ismertül szinre. Talán épen ez volt az oka, hogy olyan kevesen voltak kíváncsiak reá s széjjelnyitnak a tágas nézőtérre s arra a direktorszomorító telfedezésre jutotunk, hogy ösze-vissza nincs több ember a parterren t i z e n n e g y n é l . Egyik jókedélyű színházi habitue mindjárt meg is csinálta erre a népszerűre az alkalmi viczet, „Hallja — szólit oda szomszédjának — ha valakit ma t a n u k n é l k ü l a k a r n e k nyakon ütni, hát a — színházba hívnam be...“ Nem is olyan rossz!

Tavaszi eső. Kedd este óta majdnem szünet nélkül esik az eső. Hol erősebben, hol gyengébben, de minden esetre sarat csinálva. A gadák örülnek a kellemes eső zének, mely csak a sétáló közönséget tartja vissza szórakozásától.

Kifogott hullak. Nagylak kösség alatt egy hullát fogtak ki, mely 28—30 éves férfi lehet, a ki a ruházat után itélve nap számos volt. Azt hiszik, hogy ez azon szerencsétlen emberek egyikének holtteste, kik Radna alatt hajótörést szenvedve, a Marosban lelétek halálukat. A hullázonoság megalkapása iránt a nagylak előjáróság a lépéseket már megtette.

A körös-tisza-marosi ármentesítő társulat központi választmánya folyó évi ápril hó 7-én H.M. Váasrhelyen ülést fog tartani, melyen több, igen fontos tárgy kerül elintézésre alá.

Nyilvános köszönet. Az aradi siket akadémia iskolája javára Sternthal

Adolf gyulavarsándi nagyhírtokos az „Al föld“ szerkesztésébe utján 50 frtot adott, melyért a mezeslelt adományozónak a szerencsétlen siketelme-növendőknek nevében a legmélyebb köszönetemet nyilvánítom. Arad, 1889. március 28. János Demjén dr., minisorita-felügyelő, mint az aradi siket-akadémia rendőző-bizottságának elnöke.

Vallási örült. Török Herminnek hívják a szerencsétlen fiatal asszonyt, a ki tegnap megfgyelést végett beszallítottak az aradmegyei kózkórházba. Valóságos valási rajongás tört ki rajta, mely az örült ségbe ment át, ugy, hogy tartani lehetett tőle. Csaknem minden nap ott térdelt a mi noriták templomában, meggyönt mindig s olyan badar dolgokat mondott ösze-vissza, hogy ez a tisztelendő atyák figyelmét is felkeltette. Tegnap értesítették a rendőrséget, mely a szerencsétlen asszonyt letartóztatta s megfgyelést végett a kórházba kísérté.

Meglopott állomásfőnök. N a g y Zoltán kurticai állomásfőnök kárára egész falva libát elloptak a napokban A tolvajok ismeretlenek.

Utmester. A admegye alispánja egy megüresedett utmesteri állásra Schwarz Károlyt nevezte ki.

Az aradi pinczerek betegséglýzö egytelének választmánya tegnap délelött Novotny Lajos elnöklete alatt ülést tartott, a melyen több segélyezés eszközöl tetett s kimondatott, hogy azon tagokkal szemben, kik járulékaikat még nem fizették be, szigoruan fognak fellépni. Tudomásul vétetett, hogy a multkori bál 74 frt tiszta jövedelmet hozott. Próbák ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Ugyar. A S a t z l testvérek által Aradon tervezett koncentrárt marhatágya gyár felett az iparhatóság már megtartotta a helyszíni szemét. A gyártépel elien csak egy érdelkelt személyt nyujtott be panaszt, melyet az iparhatóság a napokban el fog itézni.

Affér. Egy kisebbrendű vidéki polgári faluban történt ez az eset: az egyik rendező, egy felsőosztályú fiatal ember, táncora kérte a községtől borbély egyetlen Juliót, a ki késszörömmel simult egyetlen táncosnőhöz az megfolydkezett arról, hogy az előtáncosnő a kántor iskolát is látogatott fiának igézte oda. A nyeregől kiütött kántorfi szikrák szemekkel nézte a durva illetlenéget és mikor a rendező letette a táncosnőt, amgy magyarosan odatapsztotta a tenyerét a rendező képerre. A botrány megtörtént s a kántor emittendőt rendező azonnal odaküldte a községtől borbélyt a kántor fiához aznál a kérdéssel, hogy ez a fiát a kántoré az lenne? A kántor fia nyugalmommal kijelentette, hogy sörtoni nem akart, mire a felek egymás nyakába borultak s három liter bort ittak meg a borbély Juliója egészségére. És mondja valaki, hogy az afférok nem lépten-nyomon teremnek.

Tüzeset. Zimándközön Ludány Antal kárára egy nagy lakház legett. A kár jelentékeny. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Névmagyarosítás. K o h n Salomon székudvari lakos annak közvétételére kéri fel lapunkat, hogy ő nem magyarosította a vezetéknévét „Kemény“re, mint közölték, ha nem csak négy gyermeke.

Torontálmegyei hírek. A nagybecsereki városi főjegyző állása Periaich Zoltán dr. közigazgatási gyakornokot választották meg, Lestyánszky János szolgabíró ellenében. — A nagykiskindai tavaszi vásár április 11—14. napjain tartatik meg. — Padánél az Aranka-híd összedőlt. A közlekedés Pádával most az Aranka töltésén történik, mert a Szolitye pusztá melletti híd is rozzant állapotú.

Gyilkossági kísérlet feltékenységéből. Temesvárott egyik jótétevesi karszta koromában meghosszabbították a fursangot és vasárnap este javában folyt a tánc. D e k e r e l József, a 29. gyalogezred infanteriája vezetője egy csinos leánnyal többször járta a táncot, mint a hogy ez a leány szeretőjének tetszett volna. Meg is adta az árát, mert mikor 8 óra után a tánczelsőséget elhagyta, a feltékeny szerető és négy társa követte a katonát és a Preyer-utczában utóliéra, pokrócot dobta a fejére; ezután az egyik, P o t o v i c s Károly vad üthébe egy tengelykulccsal mindaddig verte a szegény megtámadott fejét, míg az számos sebből vérezve, öszergyogott. A támadók erre elláhtak. Járókelők meglátták kédsőbb a virban fekvő katonát, és az esetről értesítették a városi kapitányt, melynek intézkedésére az eszméletlen áldozatot a katonai kórházba szállították. Wechselberger Antal jótétevesi rendőrkapitány azonnal erőlyesen megindította a tettesek nyomozását és tegnap reggel az 5 támadó, mind annyian börtöncsüvek, a rendőrség kezében voltak. Kintt, hogy a főtettes Potovics Károly, egy hírhedt verékdő, a ki kannibali kegyetlenségűl verte a megtámadott katonát, míg a többi négy az áldozatot tartotta. Mind az öt zembert bekísérték a főkapitányhoz, mely őket a bíróságnak adta át. A súlyosan megérett katona életbenmaradásához kevés a remény.

Furcsa ajándék. Egy helybeli fiatal tehetséges m u v é s z (borbély), a nevénapjára egy külgölt „kapot ajándékozta, de nem tudta kiől. A mint felszölte szonban az ajándékot, rögtön megtudta, hogy néhai ideálja kedveskedett azzal. A külgöltben ugyanis egy darab — nem arany, hanem egy darab egy szemelyre való — k ö t é l volt. Művésztünk elterette a özálását és — nem akasztotta fel magát.

Hadkötelesek felülvizsgálása. A te mesvári és fehértemplomi általános vegyes felülvizsgáló bizottságok f. évi apr. 12-én ülnek ösze.

Áradások. A szegedi folyamár népszerűség érkezt: jelentések szerint a leg utóbbi napokban a Körtés Gyománál 24, a Szamos Szatmárnál 92, a Maros Aradnál 75 centiméterrel áradt; a Tisza vize Tokajnál és Szegednél szintén áradóban van. Soborsinnél a Maros oly rohamosan

áradt, hogy megtették a szűkséges ovóin tézkedéseket.

Vásári hírek. A v e r s e e z i v i vásárnapja nagy vásár április 6., 6. és 7. napjain; a r i t b e r g i tavaszi vásár folyó évi április 12., 13 és 14 napjain; a n a g y k i n d a i tavaszi vásár április 11—14 napjain tartatik meg. — A v a r j a s i vásári jogbérlet folyamodott a kormányhoz, hogy április 1-re eső orsz. vásár megtarthatása április 8-ra engedélyeztessék.

Színház. — március 23.

Bora Paula jutalomjátéka tegnap este volt a „Tündérjáték“ című színműben. Gyér páholyközönség, de csaknem tömött földszint fogadta a tökröv színeszót, a ki kiléptek a háromnegyedrészes hól gyekből álló nézőség zajos ovációval és tapsal fogadott. A szinórpadláról egy vi rag-lyra s egy babérkoszoru ereszkedett le, értékes, rózsaszín és fehér ruhaszövegekkel gazdagon megrakva, az orchesztrumból pedig szép csokrot s egy dobozt nyujtottak fel neki, a melyben szépívű, dusan aranyozott kendőtartó volt. A jutalmamano hatva fogadta a kitüntetést s a tapsokat melyek minden felvonás végén zajosan felhangzóttak. Helén szerepét játszotta. Láztott, hogy ambiciózus készült reá, s a tapsokat bizvást megérdemelte. A darab öszezvágoán ment, csak kissé lassan gördült M e z i a d a d o g b r e t a g n e i f i u t r o k o z n e v e n a d i c s e r t e s e n j á t s z o t t a , m e l y e r t n y i l t j e l e n e t e n i s k i t a p o l t á k s i n t u g y M e z i a r o s t i s , a k i T r i a s á n s z e r e p e n h e v e l , é r z e m t e l j e s e n s z a v a t . D i c s e r t e t t e m e l l e k e z h e t t i o k m e g S z e n t e s I l o n á r o l (Lesevén grófnő), ki makacs rekedtsége daczára is kiaknázta szerepének minden oldalát, ugy H a v a s A r a n k á r o l (Berta), F e n y é r y r o l (Lesevén gr.), K a z a l i o z k y r o l (Pomnar hg.), B r e z n a i A n n á r o l (Bonyar assz.), M e d g y a s s z a y E v e i n r o l (Menneville marquisné).

Szuzi ur keservei vagy kité 40,000 frt? A b i n t m á r e m l i t t e t t k , e z a e z i m e a z o r L a m i c h e s D u r u f é l e 5 f e l v o n a s o n b o h o z a t n a k , m e l y h é t f o n k e r l s i n n e a z a r a d i s z i n h á z b a n F e n y é r i M o r j u t a l m á u l . M a g á r a j u t a l m a z a n d ó r o l o k a n y i t j e g y z u n k m e g , h o g y a k i ő t n e m i s e r i , a z a r a d i s z i n h á z b e l s e j b t s e m i g e n i s e r i . H á r o m é v o t a t a g j a ő s z i n h á z u n k n a k é s o l y a n u n i v e r z a l i s t e h e t s e g , h o g y m e g M o s o n y a n k s e m s i k e r t e t t ő t h á r o m e g y m á s u t a n i e s t e r e , e l d u g n i a k ö z ö n s e g s z e m e i e l ő l . N o s e z a f á r a d h a t a t l a n , s i n e z s , a k i m a d r á m a i , h o l n a p k e d s l y e s a p a , m a k a r a k t e r , h o l n a p j e l l e m b r a z o l o s t a l a n m e g s z e r e l m e s i s , h a n e m a s z i n p a d o n h á t a s z i n f a l e k k ö z t : j u t a l o m j á t é k á t v e s z i . K e l l e e s h e z k o m m e n t á r ? M i t b i z o n y g a s s u k u j r a m e g u j r a a z t , a m i t h á r o m é v o t a m i n d e n k i t u d , h o g y F e n y é r i d a c z á r a ó r i a s i e l f o l g a t s á g a n k s o h a s e m v o l t u n a l m a s a s z i n p a d o n s n e m o s a k a z i d é n , h a n e m K r e o s á n y i a l a t i o s l o p a v o l t a t á r s u l a t n a k . M e g a z t a f r a z i s t i s f e l e s l e g e n e k f a r j u k , h o g y a k ö z ö n s e g ö n m a g a t t i z s e l t i m e g , m i d ő n ő t m e g j u t a l m a z z a . H o g y ö n m a g a n k i v l a d a r a b b o l , m e l y e t v a l a s z t o t t é s a k i o s z t á s s a l i s m e g l e s z e l e g e d v e a n e v e t n i s z e r e t k ö z ö n s e g , a z F e n y é r i t a r a l y i j u t a l o m j á t é k a t á n k é s e t g e t l e n . A d a r a b b a n a l e g j o b b b o h o z á t i e r k v e s z n e k r e z t s t u d j u k , h o g y a z „e r ő “ o s a k i s b o h o z á t o k b a n n e m v o l t a z i d é n p u s z t a s z ó . R e m é l j u k t e h á t , h o g y h e t f o n e s t e n e m a s z i n h á z o n k i v l a k e l l a z o k a t k e r e s z n e n k , a k i k n e v e t n i s z e r e t n e k , s h o g y r e m é n y ű n k a l a p o s , a z k i t ű n i k a b b o l , h o g y a s a l p o m v o g a l o m s t á d i u m a d a c z á r a i s m á r i s z e m m e g s z e m e t i n d ű l m e g — a s z i n l á z i p e z n t á r n a l .

bárhová jusson is — magával viheti házát, mint a csiga, a tengeren mindig a saját, mindig a hazai talajon áll, még akkor is, ha idegen földön van.

Mint figyelt a mély zugára! Mily em lékek újultak föl lelkében!

„Szabadág! szabadág! ohl mily bol dottság szabadnak lenni, talpatlan cipőben és darócban!“

Időről időre föllángolt benne a gondolat a kezét öklöbe szoritva ütötte a falakat.

Később, midőn az anya s leány megtudták, hogy kicsoda Jürgen és mily ártatlanul szenvedett, még barátságosabban tekintettek reá; de legbarátságosabban a leány szemei ragyogtak, a kecses, ifjú Klerára. Kellemes otthonra talált O-Skagenben; ez jól esett szívének, mert Jürgen szive oly sok megpróbáltatáson ment át, s megízlelte a szerelem keserű kelyhét is; ez meg edzi, megpuhítja a szívet. Jürgen szive még lágy, még puha volt. Ezért bizonyára szerencsés oly fiatal volt. Ezért bizonyára szerencsés körüljárás volt, hogy a fiatal Klerának három hét múlva, a hajón Kiziliaszandra, Norvégiába kellett utazni egy nagyjénét meglátogatni, hogy az egész telet ott töltsék.

Az elutazás előtti vasárnap mindnyájan templomba mentek, urvacserépet venni; a templom nagy és pompás volt, a scotok és hollandiak építették több száz évvel ezelőtt; kissé roskadt már, s a fel és le me nése nagyon nehéz volt a mély homokban; de szivesen elviselték a nehézséget, hogy templomba mehessenek, ott szolozomákat énekelni s prédikációt hallgatni. A homok mar a temető kőfalán felül ért; a sírokat azonban belül tisztán tartották ettől.

Ez volt a legnagyobb templom Lím fjordtól északra. Az oltáron életnagyságban állott ezü Maria, arany koronával s jén s a gyermek Jézussal karján; a oho rusban a szent apostolok szobrai voltak ki véve, s legfelül a falon az öreg polgár mesterek és Skagen városka tanácsosainak arcképei állottak kereszt-vonásúakkal, melyeket névalitras helyett használtak, mivel irni nem tudtak. — A szöcsk ki volt metszve. A nap éltetően süttött be a templomba, a fénylő sárgaréz koronákra, s a kis hajóra, mely a boltozatról alá függött.

Jürgenen erőt vett egy orsz, gyerme kies érzés, mint akkor Spanyol országban, hol még mint fiatal gyermek állott a gaz dag templomban: de itt azonban tudta, hogy a közönséghez tartozik.

Prédikáció után volt a szent urvacsera osztás; a többivel költötte el a kenyert és bort, s véletlenül ép Klára mellett tért del; de gondolatait kizárólag látásra és a szent cselekedetekre fordította, s csak midőn mindenki föl állt, vette észre, ki volt szomszédja; könyeket látott arczán vé gíz peregni.

Két nap múlva Klára Norvégiába utazott, Jürgen a házánál s a gazdaságban dolgozott, halázzatra ment a itt volt hal elég, akkor még több, mint mai nap.

A makár-rajok egy világitották a sötét éjszakákon, s látni lehetett, merre húsdnák; a pánzcélos koly morgungott, és a ten gerirák oly panasosan tövöltött, ha kerget ték: a halak nem oly némák, mint a hogy mondják; de Jürgen a halaknál is jobban el hallgatta, mit szívében érzett, de majd ki derül ez is egyszer.

Vasárnaponként, midőn a templomban tit s zemei az oltáron levő Maria képre tapadtak, egy dsrabig azon a helyen is időztek, hol Klára mellett térdelt; s reá gondolt és arra, hogy mily jó volt ő hozza.

Eljött az esős és hóharmatos ősz; a víz megállott Skagen utczában, a homok nem bírta be szívni a sok vizet, gázolni kellett benne, ha csinálnak nem akartak járni az emberek. A vihar hajót-hajóra vett a viharok tomboltak; a homok a háza kát lepte el, annyira, hogy az emberek a kúrtón másztak ki; de mind ez itt főnn jelentéktelen.

A szoba jó meleg; mezei szömbök és hajótörédek pattogtak a kályhában, s Brón kereskedő hangosan olvasott egy régi krónikából, Hamlet dán királyifrói, ki itt Bovbergnél szállt partra Angolországból és itt megütöközt; a kallonál van sírja, csak egy pár mérföldnyire azon helytől, hol az angolnász lakik; ezazával omleneknek ott a pusztán az óriási halmok, olyan, mint a nagy temető; Brónne kereskedő is volt Ham let sírjánál.

(Folytatása köv.)

KOZGAZDASÁG. — VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A filloxera és az amerikai szőlőfajok. Kitérdő tudósunk, X a n t u s János ur közli V a d o n a Jánosnak, a világot körülbájozó hasznáknak, Algirből, m. hó 25-éről írt levelét. A level írójának van meggyőződése, hogy a filloxera nem éppen az amerikai szőlőt nem támadja meg, ha nem egyáltalán a vadszőlő mentes a filloxera pusztításától, bárhol teremjen is. Minden esetre figyelemre méltó az saját szemléltetés alapoló vélemény és épp ez öknál fogva szűkségesnek tartjuk, Vadona János levelét egész terjedelmében közölni: „Nem sokkal az után, hogy a magyar kormány küldöttje Nadeozky Jenő Kaliforniában járt, én is megfordulék ott s bár külvde nem valék, de mint oly vidék szülöttje, melynek a bor adja kenyerét, igen érdeklödtem a borter melés iránt és kíváncsián föltekinték Ameri lea legduzsabb szőlőtermő körletén, azon cso dálatkelt hírek folytán, melyek Európa ban az amerikai filloxera ellentálló szőlőfaj ról hitelle találtak. S a miről saját szeme immel kellett meggyőződést szereznem 1886-ban, az, hogy ott é p p o l y s z o r o n g a t o t t h e l y e s t b e n v a l a n a k , é p p o l y f ű h o z a f a h o z k a p k o d o k , m i n t b á r h o l a v i l á g o n . A filloxera

ma már az öszes világrészekben terjesztedik. Haraszthy Agoston fia, Atilla, szonmai szőlőbirtokos, a vidék jelentékeny területén vitt körül, hol a szőlőnövény beteg, kipusztult így hát helyette egyebet termelnek Haraszthy Atilla barátom mondá, hogy kísérleteznek minden képzelhető módon; tehát épp ugy, mint mi — ottthon — hogy legújabbban Illinoisból s egyéb államokból, hol az na gyobb mértékben előfordul, vad szőlőfajok hoztatnak. Mire én azon észrevételet tettem, hogy az a vadszőlő, — mig a mive les által el nem puhul — tartja magát. Az ellentálló képesség tehát nem a szőlő ama rikai voltában, hanem vad állapotában van. Hogy pedig földünk bármely pontján a vad szőlő különb isten teremtése volna, mint hazánkban, az legalább is — kétsé ges. Később Illinoisban járv, láttam, hogy a talaj igen alkalmas, a szőlő és madár hordta magvak kikeltésére. Ez a mit még láttam az, hogy a mivel szőlőfajok ott is sinlik a filloxerát. — Ha az amerikai azt mondja, hogy ehhez vagy ahhoz fog nyulni, akkor már a kezében is van. A hol a többször nevezett elődai roppant pusztítást végzett; Malagába érkeztemkor, ott tani agyónkúntól — ki testvérével együtt vad szőlőbirtokos és borkereskedő — az amerikai vad szőlőfajt dícsérve halltam emlekiteni. En ajánlam nyulnak a saját el v a d u l t s z ő l ő k h e z ; h a s z , nálják azokat al nyul.

Szeresztől üzenet. — (Március 21.) (B.) Szasz. Készárú nagybu. 50.50—75, kicsinyben 51.52—, hordó nékál pr. 100 L. 35 frt fogasztási adóval.

Budapesti gabnortáza. — (Március 29.) Mérsékelt kínálat és vételkedv. Forgalom 17000 min. Ossi buza 7.36—36. Tavaszi buza 7.08—14. Tavaszi tengeri 4.80—81. Tavaszi zab 5.28—30.

Hivatalos ártalom a budapesti áru- és érték társadán 1889. évi márciusiuhó 29-én.

Magyar aranyjárdék 4. sz.	102.95
magyar papírjárdék 5.	94.85
magyar vasuti kölcsön	146.—
magyar keleti vasuti államkötvény 1 kib.	99.80
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib. 190.—	
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib. 114.50	
magyar földterhermentési kötvény	104.75
magyar földterhermentési kötvény. sáradek 104.75	
Temes-bánati földterhermentési kötvény	104.75
Erdélyi földterhermentési kötvény	104.75
Horrát-szilvón földterhermentési kötvény	104.—
Magyar szőlődecsamaváltsági kötvény	90.75
Magyar nyeregmény-sorozat-kölcsön	148.—
Tiszazsabayási és szegedi norjegy	129.—
Oestrák járadék papírban	88.60
Oestrák járadék esztiben	84.—
Oestrák járadék aranyban	111.40
1860-iki oestrák államsorjegy	142.50
Oestrák-magyar bankkötvény	890.—
Magyar hitelbankkötvény	816.—
Oestrák hitelintézet irósvény	308.60
Cs. és ki. arany	5.85
20 frankos arany (Napoleon'dor)	9.37
Német birodalmi márka	59.90
London	121.45
20 márkas arany	11.82

Aradvárosi színház. Folyó szám 176. 6. kibőllet utánót. Ma, pénteken március 23-án adatik.

Pajkos diákok. Operette 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK: Geyer Jeremiás — — — — Fenyéri Brand) diákok — — — — Körtés Mariaka (Frinke) — — — — Pajor Emilia Antal mestorlogény — — — — Németh Liri polgárleány — — — — Kövesiné Fleck oszmatisztító — — — — Kövesi

Ha te úgy énis úgy vagy egy pohár víz. Tréfa egy felvonásban.

S z e m é l y e k : Zalárdi báróné — — — — Medgyasszai E. Klára komornája — — — — Körtés Mariaka Aktási Biharod ügyvéd — — — — Kazalozky Szolga — — — — Fátay

S z e m é l y e k : Róvi fiatal öszegy hosszobérlő Pajor Emilia Karosi falusi borbély — — — — Kövesi Péter falusi fiatal logény — — — — Németh Brigitta komornasné — — — — Tarassovitsk

Kezdeté 7-koz. vége 10 órakoz.

Felolós szerkesztő: HUNDY ADOLF.

Aláírási felhívás

az aradi ipar és népbank tisztelt részvényeseihez.

Az 1889. évi március hó 24-én tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározott, hogy a bank részvénydíkjé 500 drb 1890. január 1-től fogva osztalékra jogosult 180 forint névértékű új részvény kibocsátása által **111. névvezet. oszt. ort. forintta** felemeltesse és hogy ezen új részvények a régi részvénybirtokosoknak átvételre felajánlatsanak.

Ezen határozat alapján a régi részvénybirtokosoknak a fent említett 500 darab részvényt követező feltételek mellett átvételre felajánljuk:

1. Minden részvényes egy régi részvény alapján legalább **egy új** részvényre tarthat igényt.

Oly részvényes, kinek csupán egy részvény utalványa van, csak is **egy 90 forint névértékű 140 forint árfolyam** mellett kibocsátott részvény utalványt jegyezhet.

2. Az átvételi árfolyam o. é. **280 forintban** állapítatik meg, melyből **180 forint** a részvénytökére, **100 forint** pedig a tartalékalapra szolgál.

oszt. ért. frt 30 folyó évi márczius	26-től	—	április	15-ig,
oszt. ért. frt 50 folyó évi május	1-jétől	—	május	15-ig,
oszt. ért. frt 50 folyó évi június	1-jétől	—	június	15-ig,
oszt. ért. frt 50 folyó évi július	1-jétől	—	július	15-ig,
oszt. ért. frt 50 folyó évi augusztus	1-jétől	—	augusztus	15-ig,
oszt. ért. frt 50 folyó évi szeptember	1-jétől	—	szeptember	15-ig.

A részvény utalványokra ezen összegek fele fizetendő.

Szabadságában áll azonban, az ideiglenes részvény birtokosainak több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt lefizetni.

A teljesített befizetések után a bank a befizetés napjától f. é. december 31-ig 5% kamatot térít meg.

Minden az esedékes napján nem teljesített befizetés után 6% késedelmi kamat jár.

6. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre a befizetés az esedékes napján nem teljesített, egyik helybeli lapba három ízben közzétételnek. Hat héttel a közzététel után joga

3. Az átvételi jog a kö'önb ni elenyészés terhe alatt folyó évi márczius hó 24-től kezdve folyó évi április hó 15-ig hétköznapokon pénztárunknál gyakorolható.

A ki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket bélyegzés végett pénztárunknál benyújtani és egyidejűleg az első részfizetést készpénzben teljesíteni.

4. A benyújtott régi részvények lebélyegzésük és az első részfizetésnek teljesítése után egy ideiglenes elismervény kíséretében visszaadnak, mely utóbbira az első részfizetés nyugtatatik.

5. A fizetések következőképpen teljesítendők:

Van az intézetnek kijelenteni, miszerint a késedelmes részvényesek jogait, az illető ideiglenes elismervények pedig érvényüket elvesztették, és fel vannak jogosítva az utóbbiak helyett ugyanazon számmal ellátott új elismervényeket a legjobb árban eladni. Az érvényüket vesztett ideiglenes elismervényekre netán már befizetett részlekek a tartalék alap javára fordíttatnak.

7. Valamennyi részlet befizetése után a fokozatos bélyegilleték lefizetése mellett az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre felcseréltetnek.

Arad, 1889. márczius 26-án

Az igazgatóság.

Arverési hirdetés.

553889.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az aradi kir. államjósággazgatóság kezelése alatt álló a pécskai kovácskai, ménes-szt.-annai aradi, lippai, vajdahunyadi és dévai uradalmakhoz tartozó alább felsorolt birtokoknak további hasznosítása végett az alább megnevezett helyeken és napokon felsőbb jóváhagyás fenn tartásával irásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre haszonbérletni kívánók 10% hánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, miszerint az árverési feltételek és kiküldési árak azon helyen hol az árverés tartatik megtekinthetők.

Haszonbérbe adatnak:

I. A m. kir. államjósággazgatóságnál Aradon

1889. április hó 29-én délelőtt 10 órakor

Magyar-bát-hegyesi 30 hold dotacionális föld, Magyar-pécskai 4 hold felső legelő tiszti föld, Oláh-pécska 5408 hold szilvaföld, Sajtényi 31150 hold szőlőföld, Magyar és Ó-Pécskai halászlai jog, Zimándkőz 3081300 hold zimándi pusztai, Csiosér-mondorlaki halászlai, zimándi 3081300 hold pusztán vadászati és az Arad-zsigmondvári csolnak-átkeleési jogok.

II. Lippán a m. kir. kincstári ispánságnál

1889. április hó 30-án délelőtt 10 órakor.

Hidegkuti 11590 hold plopp-dülő, sistaroveci 257713 hold kismajortó, petrisi 4 hold mészárszék, lalasincai 582400 hold legelőföld és a 2800 hold gyalu vmlor, kövesdi 931150 hold majortó, 7460 hold zomanyicza, 2 hold habos, és a 81015 hold kincstári föld, a traunau mezei vadászati jog, a lippai 21410 hold L gyungyuk, 16115 hold gyilériu, 121418 hold T. gyilériu, 618 hold pótkert, 5200 hold sásárok, 674 hold pótkert, az ottani mészárszék. 4103 hold A kivágás D dülő 13348 hold R. iváncsa 6807 hold régi posta föld, 31166 hold Iváncsa és az 5464 hold R. Iváncsa végre a dögösi 19 hold kocsmaföld.

III. Vályemárén a m. kir. kincst. ispánságnál

1889. május hó 1-én délelőtt 10 órakor

Lalasincai 521200 hold mortarecz, 251405 hold la korug, 44 250 hold majortó, 25 hold majortó, ba kamezői 1 hold üres ház, 151400 hold majortó, 8675 hold rétföld, 2741195 hold legelőföld, grossi 4 hold mészárszék és 33 hold „dobka” rét. osztrovi 10 hold szilvas és 297880 hold majortó, pozsgai 5521000 hold majortó, szelcsovai 169309 hold majortó, velyemári 4 hold legelőföld, 7400 hold majortó, 4 hold mészárszék, a vörösmári 104100 hold majortó, 10150 hold kivágás, 9800 hold föld és 121450 hold legelőföld, a bezova 12600 hold fűzés, 211238 hold prund la murák, 51190 hold vada, a grossi 41740 hold majortó, pernyesti 800 hold pagyma, a szelcsovai bakamezői lalasincai, pozsgai és osztrovi halászlai jogok, a lalasincai rétvám és a tótvárai vásárvám jogok.

IV. Vajdahunyadon a m. kir. ispánságnál

1889. május hó 2-án délelőtt 10 órakor

a n-runki kert, hátszegi malom és a 71300 hold bábolnai boltmaros meder.

V. Déván a m. kir. adóhivatalnál

1889. május hó 3-án délelőtt 10 órakor

Valsabradi földek. dévai piaci emeletes házban egy bolt, szoba és konyha, dévai mérnöki házban egy lakás, ugyanott egy lakás. Lengyel-féle házban egy bolt. A színházi emeletes házban egy bolt, ügyvédi lakás, is páni lakás és a Makrai-féle ház, roskányi birtok, dévai mérnöki házban egy lakás és a zsepi fűzes. Aradon 1889. márczius 22-én.

A m. kir. államjósággazgatóság.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

1006. Kisjenő járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Zerind, Fekete-Gyarmat és Miske községekből Nagy-Zerind székhellyel alkotott XVI-ik sz. egészségügyi körben a körorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jöveg, ezen állásra pályázat nyitattik, és annak választás után leendő betöltésére határnapul **folyó évi április hó 15-ik napjának délelőtt 9 órája** Nagy-Zerind községéhez kitűzöttik.

Pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint az 1876. évi XIV-ik t.-cz. 148 és az 1883 évi I. tcz. 9-ik § a értelmében felezerelt a magyar és román nyelv tudását igazoló okmányokkal ellátott kérvényüket folyó évi április hó 14-ig a kisjenői főszolgabírói hivatalhoz annál bizonyosabban adják be, mivel az ezen határidőn túl beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A körorvos javadalmazása a 3 községtől évi 600 frt. beteglátogatásokért esetenként nappal 20, éj fel pedig 40 kr. Nagy-Zerinden mint a kör székhelyén a halott kíméletét teljesíteni tartozván, ezen vizsgálatok után esetenként 20 kr. díjazást nyer.

Kisjenő, 1889 márczius hó 24-én.

Péczy Elek
főszolgabíró.

Kiadó lakás.

A Teleky-utca 27. sz. a lévő

ház,

melyre 7 egészséges lakszoba, egy fürdő szoba, kamara, konyha, pince, fakamara, istálló, kocsiszin, disznó-óll, nemkülönbön a háznál nagy s rendezett gyümölcsös kert adatik át bérbevevőnek

folyó évi május hó 1-től

egészben vagy részben kiadó.

A feltételek és házber feleltértekezhetni Stanescu József háztulajdonossal, BERZA u. p. Borosbeses.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.

47531889

Felhívás.

A hadmentességi díjról szóló 1888 évi 86. VII t. cz. 13 §-a értelmében felhivatnak a hadk' lezettség alul az 1878 év óta eddig felmentett hadmentességi díj köteles egyének, miszerint hadmentességi díj vallomásaikat (melyre a nyomtatvány az adógyosztálynál kapható) folyó márczius hó 31-ikéig az adógyosztálynál annál inkább beadják, mert vallomásaikat beadni elmulasztók ellen az 1888 évi a VII t. cz. 20. cikk 22 §-ának teljes szigorú fog alkalmaztatni.

Felhivatnak a saját érdekükben különösen a munkaadók, miszerint díjköteles alkalmazottaikat a törvényes vallomástételre utasítsák, mert valomás hiányában a díjkötelese hiv' alból is kivetenített hadmentességi díj az 1883 évi a t. cz. 4 § a értelmében a munka adóktól fog behajtani.

Aradon, 1889. márczius hó 22-én.

A városi tanács.

BERZA u. p. Borosbeses.

Sikló község elöljárót

Hirdetés.

Mely szerint Sikló község részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Sikló község község-házának helyreállítása tekintetéből Arad megye tekintetes törvényhatósági bizottságának 579,1887a számú intézkedés folytán szükségelt költségveté 4134 frt 33 krnyi összeg erejéig megállapítván; ugyan azért az árlejítés utján tartandó árverés határidő folyó évi április hó 27-én, délelőtt 9 órára Tikló község-házánál ezennel kitűzöttik.

Miről is a pályázni óhajtok ezennel értesitetnek azzal, hogy a tervezet és feltételeket Sikló község jegyzői irodában bármikor megtekinthetők. Sikló 1889 márczius 22.

A község elöljárósága:

Zeldesán Péter,
jegyző.

Dán József
bíró